

LA SUNO HISPANA

Rondirantoj

Tiel estas nomataj la manuskriptaj gazetoj kies redaktoroj ofte loĝas en malsamaj urboj aŭ nacioj, kaj kiuj ĉiam rondiras de unu al alia, nur haltigante kelkajn definitajn tagojn, por ke ĉia rondano korektu kion verkis la ceteraj partoprenantoj, forprenu sian antaŭan verkaĵon, jam korektitan de la samrondanoj, kaj fine, aldonu novan folion. La gazeto enhavas ankaŭ la iradon skribitan de la rondestro, tio estas: la numeron, nomon kaj adreson de ĉia rondano, aranĝitajn laŭ la ordo de la vojaĝo. Oni devas fari la korektadon sur la apuda aŭ dorsa blankaĵo de la papero, kaj neniam forstrecki kion skribis la verkisto aŭ tradukinto nek skribi inter la linioj. Post ĉia korektaĵo farita kiel eble plej mallonge, la rondano aldonas sian numeron, kaj neniam uzas sian nomon, nek subskribas nek rubrikas kion li verkis, por ke oni povu enpoŝti la paperaron en malfermita koverto, kiel «aferaj paperoj». Komprenible, oni povas verki aŭ traduki sian devon dum la pakajo rondiras ekster sia urbo. Ankoraŭ, kiam premantaj okupadoj malpermesas partopreni en la afero dum unu rondo, oni avertas tion kaj sendas la foliaron «ĉiam rekomenditan» al la sekvanta numero.

Ekzistas rondoj naciaj kaj internaciaj, en kiuj ofte estas malpermesite pritrakti aferojn politikajn socialajn aŭ religiajn; ekzistas rondirantoj pri sciencoj, filozofio, belartoj, religio, k. t. p., kaj kiam la

Rondirantos

Así se denominan los periódicos manuscritos cuyos redactores habitan frecuentemente en distintas naciones ó ciudades, y que constantemente circulan de uno á otro, deteniéndose algunos días determinados, para que cada individuo del círculo corrija lo que escribieron los demás colaboradores, retire su anterior composición, ya corregida por sus colegas, y finalmente, añada una hoja nueva. La revista contiene también la hoja de ruta escrita por el jefe de la redacción, es decir: el número, nombre y dirección de cada miembro, dispuestos según el orden del viaje. Se deben hacer las correcciones sobre la parte blanca del papel al lado de lo escrito ó en el envés del mismo, y jamás se tacha lo que escribió el autor ó traductor, ni se escribe entre líneas. Tras cada corrección, que debe ser lo más breve posible, escribe el corrector su número, y jamás usa su nombre, ni firma, ni rubrica lo que compuso, para que se pueda enviar al correo el legajo en sobre abierto, como «papeles de negocios». Es claro que puede uno componer ó traducir su tema mientras el paquete viaja fuera de su ciudad. También, cuando apremiantes obligaciones nos impiden tomar parte en este asunto, durante un viaje circular, se advierte esto y se envía el legajo «siempre certificado» al siguiente número.

Existen círculos nacionales é internacionales, en los que frecuentemente está prohibido tratar asuntos políticos, sociales ó religiosos: existen rondirantos científicos, de filosofía, de bellas artes, reli-

anoj estas multaj, ĉiun monato tute regule, eliras nova gazeto kaj tiamaniere laŭ la okazoj, estas du aŭ tri veturantaj. Estas rondoj en kiuj oni pagas malgrandan kotizajon, aliaj senpage, kun monopunoj kaj sen punoj, sed ilia komuna karaktero estas ke la samrondanoj pri-traktas la aferojn, serĉante tion kio unuigas kaj ne disigas, kaj la interdiskutadoj ĉiam estas amikaj. Esperanto altrudas vole nevole sian pacemon al ĉiu!

Kaj mi devas insisti ke por skribi aŭ paroli esperante ne estas necese partopreni en rondiranto, sed ja por ricevi stilon tute ĝustan kaj similan je tiu de niaj famindaj esperantistoj. Ankaŭ tiamaniere oni atingas forlasi la naciismojn, kiujn nur povas kompreni samnacionoj. Kaj tiu estas la plej grava malfacilaĵo kiun trovas tiuj, kiuj lernas Esperanton, nur sciante sian patran lingvon, sed atentu bone, ke ĝi ne estas aljuĝebla al la lingvo internacia.

Oni tre multe jesigis ke por regeneri nian patrujon ni devas eŭropigi nin. Sendube, la plej efika pero por tion fari, estas aliĝi al rondiranto ia, kaj tiamaniere oni spirados la plej puran kaj civilizigan aeron de ĉiu regno, kaj ni ellernos respekti la opiniojn de la aliajn, tute ne deflankigante la niajn, kontraŭe, ĉar ni plifortikigas ilian apogojn.

Tial, karaj samideanoj, volu partopreni en la manuskriptaj gazetoj, kies ĉefa celo estas perfektigi en la nova lingvo precipe la esperantistojn loĝantaj en urboj kie ne estas majstroj. Sed oni sukcesas samtempe kunigi la korojn, per la dolĉaj ligiloj de la amikeco, kaj ankaŭ kunigi la disemitajn klopodojn al la literaturo, al la scienco, al la religio, tiel efektivigante laŭdindajn progresojn por la homaro.

Kia granda estas mia ĝojo, kiam alvenas al mi la papelon! Ĝi estas amika vizito kiu neniam povas ĝeni nin, neniam maloportunaĵon ni ricevas de ĝi, ĉar eĉ kiam niaj okupadoj estas premantaj, ni havas tutan semajnon por dediĉi nur du

giosos, etc., y cuando los consocios son muchos, con toda regularidad sale cada mes un nuevo periódico, y por ello, según las circunstancias, hay dos ó tres en viaje. Existen círculos en que se paga una pequeña cotización, otros gratuitos, con multas y sin multas; pero su carácter común es que los compañeros tratan los asuntos buscando lo que une y no lo que separa, y las discusiones siempre son amigables. ¡El Esperanto impone á todos su tendencia pacífica!

Y debo insistir en que para hablar ó escribir en Esperanto no es necesario tomar parte en rondirantos, sino para adquirir un estilo completamente correcto y semejante al de nuestros famosos esperantistas. También de este modo se aspira á abandonar los nacionalismos, que sólo pueden entender los del mismo país, y esta es la mayor dificultad que hallan los que aprenden Esperanto sin saber más que el idioma de su país, pero fijaos en que no puede ser atribuída al idioma internacional.

Mucho se afirmó que para regenerar la patria debíamos europeizarnos. Sin duda el medio más eficaz de lograrlo es tomar parte en cualquier rondiranto, y de este modo se respirará el aire más puro y civilizador de cada nación, y se aprenderá á respetar las opiniones de los demás, sin apartarnos de las nuestras; al contrario, porque se refuerzan sus fundamentos.

Por ello, queridos colegas, tomad parte en estos periódicos manuscritos, cuyo principal objeto es que se perfeccionen en el nuevo idioma, sobre todo, los esperantistas de ciudades donde no hay maestros. Pero se logra al mismo tiempo unir los corazones por los dulces lazos de la amistad, y también unir los diseminados esfuerzos para la literatura, la ciencia, la religión, realizando así laudables progresos en pro de la humanidad.

¡Qué grande es mi alegría cuando recibo el legajo! Es amigable visita que nunca puede estorbarnos, ninguna molestia nos causa, pues hasta cuando nuestras ocupaciones son apremiantes tenemos una semana completa para dedicar

mi tri horojn al la vizitantoj, ĉu matene, ĉu vespere, ĉu nokte. Por pagi la viziton mi ne bezonas envesti min per la frako, nek frostiĝi dum vintro, nek ŝviti some-
non. Kiam klopodigaj laboradoj lacigis mian pensadon por ĝin ripozigi, mi opor-
tane sidante ĉe la skribotablo, malfermas la koverton kaj legas kelkajn mallongajn
verketojn de plej famaj aŭtoroj, aŭ serio-
zajn aŭ ŝercajn artikolojn, originale ver-
kitaĵoj de samrondanoj, per iliaj babiladoj
mi partoprenas je iliaj plezuroj, doloroj,
suferoj, kaj tiuj viroj kiujn mi neniam
vidis kaj eble neniam vidos, fariĝas kva-
zau miaj fratoj.

Alia grava profito enhavas tiaj gaze-
toj por mi. Mi multe ŝatas korespondi
kun amikoj, sed ĉar mi ĉiam estas tre
okupata mi pliamas legi liajn leterojn ol
skribi al ili, kaj la rondirantoj faras la
miraklon de mi deziregitan, ĉar mi nur
verkas unu leteron kaj miaj rondirantoj
alportas al mi multajn aliajn. Granda
premio kontraŭ malgranda laboro!

R. CODORNIU.

dos ó tres horas á los visitantes, sea por
la mañana, por la tarde, por la noche. Al
pagar la visita no necesito vestirme de
negro frac, ni helarme en invierno ni
sudar en verano. Cuando penosos traba-
jos fatigaron mi cerebro, para que des-
cansase, abro el sobre, cómodamente sen-
tado ante mi escritorio, y leo algunas
cortas obritas de los más famosos auto-
res, ó artículos serios ó cómicos origina-
les de los compañeros, por sus relatos
tomo parte en sus placeres, dolores, su-
frimientos, y esos hombres á quienes
jamás ví y probablemente jamás veré,
llegan á ser como hermanos míos.

Otra gran ventaja tienen para mí. Me
gusta mucho mantener correspondencia
con amigos, pero como siempre estoy
muy ocupado, prefiero leer sus cartas á
escribirles, y los rondirantos realizan el
ansiado milagro, pues escribo sólo una
carta y mis rondirantos me traen otras
muchas. ¡Gran premio para pequeño
trabajo!

R. CODORNIU.

Bibliografio

*L'Esperanto, langue auxillaire inter-
nationale.* Librairie Hachette et Cie Paris.
Prix: 0,10 fr.

Broŝureto de 32 paĝoj, tre bone pro-
fititaj, kiu enhavas elementan kurson
esperantan kaj movaĵojn pri la nuna pro-
greso de nia afero. Bonega propagandilo!
Nur estas bedaŭrinde, ke ni ne havas en
hispana lingvo tiajn verketojn por efike
kunhelpi al la disvastigo de Esperanto,
kvankam ni esperas, ke la ideo de firmo
Hachette ne restos senfrukta kaj baldaŭ
estos imitita de la diversnaciaj esperantaj
eldonejoj.

*Una langue internationale «L' Espe-
ranto», extrait des Bulletins de la So-
ciété Académique,* verkis D-ro Saquet,
prezidanto de la Grupo Esperantista de
Nantes (Francujo).

Jen bonega broŝureto, kiu en 14 pa-
ĝoj kaj per klara kaj preciza stilo elmon-

Bibliografía

*El Esperanto, lengua auxiliar inter-
nacional.* Librería Hachette y C.^a Precio:
0,10 fr.

Es un folletito de 32 páginas muy
bien aprovechadas, que contiene un cur-
so elemental de Esperanto y noticias
sobre el progreso actual de nuestra cau-
sa. ¡Excelente medio de propaganda!
Sólo es de sentir que no tengamos en
español obritas semejantes para contri-
buir eficazmente á la difusión del Espe-
ranto, aunque esperamos que la idea de
la casa Hachette no quedará sin fruto y
pronto se imitará por las casas editoriales
esperantistas de las distintas naciones.

*Una langue internationale, «L' Espe-
ranto», extrait des Bulletins de la Société
Académique,* por el Dr. Saquet, presi-
dente del Grupo esperantista de Nantes
(Francia).

Un excelente folletito que, en 14 pá-
ginas y con estilo preciso y claro, expone

tras al la legantoj la nunan bezonon de lingvo internacia kaj la mirindan solvon, kiun al la nomita problemo liveras Esperanto. La aŭtoro sin okupas pri la fondiĝo de «Delegacio por alpreno de lingvo helpanta internacia», kies programon li prezentas. Kaj finas proponante, ke la montrita Societo voĉdonu pri la principo de lingvo internacia kaj favore por la idiomo de D-ro Zamenhof. Tiel ja oni faris kaj nomis D.^{ro}n Saquet delegito de la Societo.

Schlüssel zum Vollständigen Lehrbuch der Esperanto-Sprache von F. Borel. Esperanto Verlag Moller & Borel. Berlin. Prezo: 0,50 markoj.

Tiu ĉi libro estas la ekzerco-ŝlosilo de «Vollständigen Lehrbuch der Esperanto-Sprache», kies ekzamenon kaj laŭdon jam ni faris en ĉi tiu revuo. Ĝi apartenas al «Kolekto aprobita de D-ro Zamenhof» kaj finas la serion da elementaj verkoj necesaj por la lernado de Esperanto ĉe Germanujo, kie la progresoj de la lingvo internacia estas ĉiun fojon pli rapidaj, dank'al aktiveco de la berlina eldonejo Moller & Borel publikigi la librojn, kiujn efika propagando de nia afero postulas por trafi en la deziritan de ni celon.

Mia vilaĝo, originala rakonto france kaj esperante verkita de J. Delfour, doktoro en literaturo. Librejo Hachette kaj K.^o Paris. Prezo: 0,60 frankoj.

La aŭtoro, en tiu ĉi bela rakonto per ĉarma stilo priskribas la belaĵojn de la vilaĝo, en kiu li estis naskita, kaj rememoras la impresojn de siaj unuaj jaroj. Ĝi formas elegantan ilustritan broŝureton, kiun tre plezure legos la esperantistoj amantaj literaturajn tekstojn.

La Supujo, unuakta proza komedio de Ernest d'Hervilly, esperanta traduko de Samuel Meyer. Prezo: 0,40 frankoj.

La argumento de tiu ĉi komedio estas tre interesa kaj la dialogo amuza kaj delikata; kiel la personoj estas nur, tri, el

á los lectores la necesidad actual de la lengua internacional, y la solución admirable que á dicho problema ofrece el Esperanto. El autor se ocupa de la fundación de la «Delegación para la adopción de una lengua auxiliar internacional», cuyo programa presenta. Indica también, en resumen, las cualidades excelentes del Esperanto, y termina proponiendo á la sociedad mencionada, que vote sobre el principio de la lengua internacional y en favor del idioma del Dr. Zamenhof. Así se ha hecho, efectivamente; y el Dr. Saquet ha sido nombrado delegado de la Sociedad.

Schlüssel zum Vollständigen Lehrbuch der Esperanto-Sprache von F. Borel. Esperanto Verlag Moller & Borel. Berlin. Prezio: 0,50 marcos.

Este libro es la clave de temas del «Vollständigen Lehrbuch der Esperanto-Sprache», cuyo examen y elogio ya hemos hecho en esta revista. Pertenece á la «Colección aprobada por el Dr. Zamenhof», y termina la serie de las obras elementales necesarias para el estudio del Esperanto en Alemania, donde los progresos de la lengua internacional son cada vez más rápidos, gracias á la actividad de la casa editorial berlina Moller & Borel en publicar los libros que una eficaz propaganda de nuestra causa exige para llegar al fin que tanto deseamos.

Mia vilaĝo (Mi aldea), narración original en Esperanto y en francés de J. Delfour, doctor en letras. Librería Hachette y C.^a París. Precio: 0,60 francos.

El autor, en esta hermosa narración describe con estilo encantador las bellezas de la aldea en que nació, y recuerda las impresiones de sus primeros años. Forma un elegante folleto ilustrado que leerán con mucho gusto los esperantistas aficionados á los textos literarios.

La Supujo (La soperá), comedia en un acto y en prosa de Ernest d'Hervilly, traducción esperanta de Samuel Meyer. Precio: 0,40 francos.

El argumento de esta comedia es muy interesante, y el diálogo ameno y delicado; como los personajes son tres

kiuj unu nur eldiras du aŭ tri frazojn, ĝi facile sin pretigas al prezentado ĉe esperantistaj kunvenoj.

La Supujo oni vendas ĉe la tradukinto (Samuel Meyer, courtier de navires, La Rochelle (Charente Inf.^{re}, Francujo), al kiu oni povas adresi la mendojn.

Vortaro de Esperantaj Rimoj verkita de S-ro Joseph Rhodes. Prezo: 0,60 fr. ĉe «The Esperanto Society», 15, Nashville Terrace, Keigley, Angllando.

Tiu ĉi pacienciga kaj tre bona laboro ne nur estas necesa al ĉiu esperantista poeto, sed al ĉiu esperantisto ĉar ĝi estas vortaro je 4.963 radikoj. Ni ĝin rekomendas al niaj legantoj.

solamente, de los cuales uno pronuncia dos ó tres frases, esta obrita se presta fácilmente á la representación en reuniones esperantistas.

La Sopera se halla de venta en casa del traductor, (Samuel Meyer, courtier de navires, en la Rochelle, Charente Inf.^{re}, Francia), á quien pueden dirigirse los pedidos.

Vortaro de Esperantaj Rimoj (Diccionario de raíces esperantas) compuesto por el Sr. José Rhodes. Precio: 0,60 fr. en «The Esperanto Society», 15, Nashville Terrace, Keigley, Inglaterra.

Este trabajo, muy bueno y de grandísima paciencia, no sólo es necesario á todo poeta esperantista, sino á todo esperantista, porque es un diccionario de 4.963 raíces. Lo recomendamos á nuestros lectores.

RAKONTO

(EL JUAN DE TIMONEDA)

Unu fojon kamplaboristo deziris vidi la reĝon, pensante ke tiu ĉi estas superhomo; tial li forlasis sian majstron kaj petis al li siajn gajnaĵojn. Dum sia longirado en la kortegon li elspezis preskaŭ tutan sian monon. Alveninte al la kortego kaj vidante la reĝon, li sin klarigis ke la reĝo estas homo tute simila al ĉiuj homoj; tial miriĝita de tio li diris al si mem; ho! por vidi homo mi estas senmona, ĉar nur al mi restas duonrealo. Krom enuado kiun kaŭzis al li tio, dento ekturmentis lin kaj kiel li estis ankaŭ malsatega, li ne scias kion fari, ĉar senerare li diris; se mi eltirigas la denton kaj pro tio fordonos la duonrealon, mi promalsato min mem mortigos; se mi aĉetos manĝaĵon, dento min pli turmentados. Kiam li pripensis tion, jen kukyendis-to, kiu portis korbom da kukoj kaj konfitaĵoj. Tiel atente nia heroo ĝin regardadis ke du lakeoj sencele tie preterirantoj diris al li ŝerce; aŭskultu, kamplaboristo, kiom da kukoj vi kuraĝus unumange englutit? La diablo min forprenu se mi ne manĝos 500 kukojn—kvin cent? ili respondis: ke Dio liberigu nin de la diablo. Tiam li siavice murmuretis; malgrava afero vin mirigas! Dume ju pli ili neadis la efektivecon de lia propono despli li ĝin varmege certigadis. Fine lakeoj diris al la kamplaboristo: kion vi vetas? Kion sinjoroj? li kondiĉas en la sekvanta maniero; se mi ne manĝos 500 kukojn, vi eltirigos denton, tiam montrante bube kiu antaŭ longe lin turmentadis.

Gajege kaj ridante, la kamplaboristo ekmanĝis bonguste kaj varmege kaj, post kiam li estis vere satega, haltis kaj diris: sinjoroj, vi gajnis la supre kondiĉatan veton; sekve eltirigu denton. Lakeoj siavice ŝercante venigis raziston, kiu eltiris denton el la buŝo de kamplaboristo, kvankam tiu ĉi elrigardis kiel kontraŭulo. Samtempe lakeoj, paginte la monon, ekkriadis: ke oni pripensu pri la malsaĝeco de tiu ĉi homo, kiu ne malhelpis la eltiron de dento por sin sategi! Li ridetante respondis: via malsaĝeco sendube estas pli grava ol la mia, ĉar vi mortigis al mi malsaton kaj samtempe eltirigis senpage min turmentatan antaŭ longe denton. Vidante tian okazintaĵon ĉiuj preterirantoj ridegadis pro spritaĵo de la kamplaboristo kaj ŝercadis la lakeojn kiuj honte foriris ne dirante eĉ unu vorton. *Esperantigis F. G. M.—10.614.*

Pri la Lernamo

Mi prezentas la sekvantan tradukon de la 50^a «Essay» de lord Bacon, glora scienculo kaj filozofo de la xvi^a centjaro. Tiuj «Essays» estas ĵuveloj de stilo kaj de penso, sed por ilia propra eco, iom malfacilaj por traduki:

«La legado taŭgas por plezuro, por ornamo kaj por utileco. Ĝia ĉefa uzo por plezuro sin trovas en privateco kaj silento, por ornamo en parolado kaj por utileco en la konsiderado kaj aranĝado de aferoj; ĉar spertuloj povas elabori kaj eble juĝi pri detaloj unu post unu, sed la ĝenerala pripensado, aranĝo kaj ordigo de aferoj devenas plej bone de kleruloj. Tro da tempo dediĉi al legado estas maldiligenta; ĝin tro uzi por ornamo estas afektaĵo; ĉion juĝi laŭ ĝiaj reguloj estas humoro de studento. Ĝi perfektigas Naturon, kaj perfektigas per sperto, ĉar naturaj talentoj estas similaj je naturaj kreskaĵoj, ili bezonas esti falĉitaj de lernado; kaj la sola lernado instruas per maniero tro ĝenerala se ne estas limigita de praktiko. Ruzuloj malestimas lernadon, naivuloj ĝin admiras, kaj saĝuloj ĝin uzas; ĉar la lernado ne instruas sian propran uzon; tio ĉi estas saĝeco ekster kaj super ĝi, gajnata de observado. Legu, ne por kontraŭdiri aŭ disputi, nek por kredi aŭ konfesi, nek por trovi materialon de parolado, sed por konsideri kaj pripensi. Kelkaj libroj taŭgas por gustumi, aliaj por engluti, kaj kelkaj por maĉi kaj digesti: tio signifas ke ni povas legi kelkajn librojn nur parte, aliajn supraĵe, kaj aliajn—malmultajn—ni devas tralegi tute, diligente kaj atente. Ekzistas ankaŭ libroj kiujn ni povas legigi per alia persono, farigante eliraĵojn al li, sed tio estas bone nur en la argumentoj plej malgravaj kaj en la libroj plej ordinaraj; ĉar libroj distilitaj estas similaj al akvo distilita, sengustaj aferoj. Legado faras homon instruitan, interparolado homon lertan, skribado homon ĝustan; tial, se homo skribas malmulte, li bezonas grandan memoron; se li malofte interparolas li bezonas lertan spriton; kaj se li legas

El amor á la instrucción

Ofrezco la siguiente traducción del «Ensayo 50°» de lord Bacon, famoso sabio y filósofo del siglo xvi. Estos «Ensayos» son joyas de estilo y pensamiento, pero por sus peculiares condiciones, algo difíciles de traducir:

«La lectura sirve de recreo, de adorno y de utilidad. Su uso principal para recreo se encuentra privadamente y en el silencio; para adorno, en un discurso; y para utilidad, en la consideración y arreglo de los asuntos; porque los experimentados pueden acabar y juzgar mejor sobre los detalles uno tras otro, pero en general, la concepción, arreglo y ordenación de los asuntos, son más bien propias de las personas instruídas. Dedicar mucho tiempo á la lectura es pereza; usar mucho de ella por adorno, es afectación; juzgarlo todo según sus reglas, es obrar á lo estudiante. Ella perfecciona la Naturaleza y se perfecciona á sí misma con la práctica, porque los talentos naturales son semejantes á las plantas naturales, necesitan ser podados por el estudio, y el estudio por sí solo instruye de una manera demasiado general, si no ha sido limitado por la práctica. Las personas astutas desprecian la instrucción, la gente sencilla la admira, y los sabios hacen uso de ella porque la instrucción no enseña su propio empleo; es una ciencia extrínseca y superior á ella que ha de obtenerse por medio de la observación. Leer, no para contradecir ó disputar, ni para creer y confesar, ni para encontrar material de conversación, sino para considerar y discurrir. Algunos libros sirven para saborear, otros para engullir y otros para masticar y digerir: eso significa que podemos leer algunos libros sólo en parte, otros superficialmente, y otros—pocos—debemos leer por completo, con diligencia y atención. Hay también libros que podemos hacer leer por otra persona haciéndole sacar consecuencias, pero eso es bueno sólo en los asuntos de la menor importancia y en los libros más ordinarios; porque los libros destilados son se-

malmulte, li bezonas grandan ruzemon por ŝajngi ke li scias tion kion li ne scias. La Historio faras homon saĝan; la Poezio, spritan; la Matematiko, precizan; la Natura Filozofio, profundan; la Morala, seriozan; la Logiko kaj la Retoriko, kapablan por disputadi. «Abeunt studia in mores!» Vere, ne ekzistas ĉesigilo aŭ obstrukco de la sprito kiu ne malaperos per konvena lernado, tiel kiel korpaj malsanaĵoj havas konvenajn ekzercojn; la pilkludo estas bona por la renoj; la pafo (per arko), por la pulmoj kaj brusto; la piediro, por la stomako; la rajdo, por la kapo, kaj tiel plu. Tial, se oni havas la spriton vagan lernu Matematikon, ĉar en la elpruvoj se la sprito sin lasas iomete forpuŝi oni devegas ree komenci; se la sprito ne estas kapabla distingi aŭ elkoni malsimilaĵojn oni legadu la skolastikulaĵn verkojn, ĉar ili estas «Cymini sektore». Se oni ne scias eleksamenadi demandojn aŭ elvoki unu aferon por pruvi kaj ilustrii alian, oni sin ekzercu en advokataj procesoj: tiamaniere, ĉia difekto de la sprito povas havi specialan kuracilon.»

N. M.

mejantes al agua destilada, cosas insípidas. La lectura hace al hombre instruído, en la conversaci6n listo, en la escritura exacto; por eso, si un hombre escribe poco, necesita gran memoria; si habla con poca frecuencia, necesita un ingenio hábil; y si lee poco, gran picardía para hacer aparecer que sabe lo que ignora. La Historia hace al hombre prudente; la Poesía, de talento; las Matemáticas, exacto; la Filosofía natural, profundo; la Moral, serio; la Lógica y la Retórica, hábil para disputar. «Abeunt studia in mores!» (los estudios influyen sobre las costumbres!) Verdaderamente, no existe dificultad ú obstrucción del talento que no desaparezca mediante un estudio conveniente, así como algunas enfermedades del cuerpo tienen su gimnasia conveniente: el juego de pelota es bueno para los riñ6nes; el tiro (con arco), para el pecho y pulmones; el andar, para el est6mago; el cabalgar, para la cabeza; etc. Por eso, si se tiene talento vago, estúdiése matemáticas, porque si en las demostraciones se deja la imaginaci6n un poquito suelta, hay que volver á empezar; si la inteligencia no es capaz de distinguir ó conocer las cosas desiguales, léanse las obras escolásticas, porque son «Cymini sectores». Si no se sabe profundizar el examen de las preguntas ó citar un asunto para probar é ilustrar otro, ejercítense en procesos de abogados; de este modo, cada defecto de la inteligencia puede tener especial medicina.»

Kompromiso de Caspe

En Marto de la jaro 1412^a, t. e., antaŭ 493 jaroj, komencis sian agadon la parlamento de Caspe, kiu konsistis el naŭ parlamentanoj kunvenintaj en tiu urbo por elekti reĝon de Aragono.

Tre gravan kaj malfacilan laboron oni prezentis al tiuj naŭ viroj, el kiuj ludis la ĉefan rolon Vincento Ferrer, tiu monaĥo tiel klera kiel grandanima, tiel justa kiel sankta.

Compromiso de Caspe

En Marzo del año 1412, esto es, hace 493 años, comenzó su obra el parlamento de Caspe, compuesto de nueve parlamentarios reunidos en aquella ciudad para elegir rey de Aragón.

Muy grave y difícil labor se ofrecía á aquellos nueve varones, entre quienes jugaba el principal papel Vicente Ferrer; aquel fraile tan ilustre como magnánimo; tan justo como santo.

Laboro malfacila jes, ĉar la batalado ekzistanta inter la du ĉefaj partioj pretendintaj la Aragonan tronon, estis kruelega kaj obstina. La mortigo de la reĝo Martino *la Humanulo*, kiu klarigis neĉion pri kiu estis sekvonta lin, kaŭzis tiom da kontraŭvoloj kaj konfuzoj en la regno, ke la ŝtata vivado estis preskaŭ nebla.

Diversaj magnatoj pretendis la reĝkronon; sed mi estas jam dirinta, ke la ĉefaj estis du, nome: Ferdinando, subprince de Kastilujo, kaj Jakobo, grafo de Urgel; ambaŭ parencoj de la mortinta reĝo.

Du jaroj post la mortigo de Martino *la Humanulo*, oni elektis naŭ membrojn aŭ delegitojn: tri el Katalunjo, tri el Aragono kaj tri el Valencio, kiuj estis kunvenontaj en la kastelo de *Caspe* por ekzameni ĉiujn dokumentojn klarigontajn la rajton de la pretenduloj. Tiu elekto kaŭzis bonegan impreson, tial ke la elektitoj estis honorindaj viroj, kies virtoj, sciado kaj senmakula konduto estis konataj de ĉiuj. Nur la grafo de Urgel kaj liaj partianoj ne povis kaŝi sian kontraŭvolon, eĉ publikigi terurajn minacojn kontraŭ la membroj decidontaj la dilemon. Sed tiuj ĉi, kun fido en koro kaj gvidataj de noblaj sentoj, elmontris sin trankvilaj kaj sentimaj.

Kunvenintaj la 29^{an} de Marto, ili restis tri monatojn en la *Caspe*'a kastelo ricevante kaj poste ekzamenante tre detale ĉiujn pretendulajn dokumentaĵojn; kaj la 24^{an} de Junio efektiviĝis la voĉdono inter la parlamentanoj, por elekti kaj proklami la novan reĝon. Vincento Ferrer, hodiaŭ sanktulo el nia katolika Eklezio, estis la unua, kiu voĉdonis, kaj diris: Laŭ mia konscienco mi sciigas, ke la reĝkrono de Aragono apartenas al Ferdinando, subprince de Kastilujo, ĉar li estas la plej proksima parenco el la mortinta reĝo Martino.

Kvin parlamentanoj estis samopiniaj kun la monaĥo Valencio-a, kaj Ferdinando nomita *de Antequera*, estis elektata kaj proklamata reĝo de Aragono.

A. L. VILLANUEVA.

Laboro difcil sí, porque la lucha existente entre los dos principales partidos que pretendían el trono de Aragón, era cruelesísima y obstinada. La muerte del rey Martín *el Humano*, quien nada dijo sobre quién había de seguirle, causó tantos disgustos y confusiones en el reino, que la vida del Estado se hacía casi imposible.

Varios magnates pretendían la corona; pero, ya he dicho, que los principales eran dos, á saber: Fernando, infante de Castilla y Jaime, conde de Urgel, ambos parientes del rey difunto.

Dos años después de la muerte de Martín *el Humano*, se nombraron nueve miembros ó delegados: tres de Cataluña, tres de Aragón y tres de Valencia, que habían de reunirse en el castillo de *Caspe* para examinar todos los documentos aclaratorios del derecho de los pretendientes. Aquella elección causó buenísima impresión, por cuanto que los delegados eran varones dignos de honor, cuyas virtudes, saber y conducta sin mancha, eran de todos conocidos. Sólo el conde de Urgel y sus partidarios no podían ocultar su disgusto, hasta publicar terribles amenazas contra los miembros que habían de fallar el dilema. Pero éstos, con la fé en el corazón y guiados de nobles sentimientos, manifestábanse tranquilos y sin temor.

Reunidos el 29 de Marzo, permanecieron tres meses en el castillo de *Caspe*, recibiendo y después examinando muy detalladamente todos los documentos de los pretendientes; y el 24 de Junio se efectuó la votación entre los parlamentarios, para elegir y proclamar el nuevo rey. Vicente Ferrer, hoy Santo de nuestra Iglesia católica, fué el primero que dió su voto, y dijo: Con arreglo á mi conciencia, declaro que la corona de Aragón, pertenece á Fernando infante de Castilla, por ser el pariente más próximo del difunto rey Martín.

Cinco parlamentarios fueron del mismo parecer que el monje valenciano, y Fernando, llamado *el de Antequera*, fué elegido y proclamado rey de Aragón.

A. L. VILLANUEVA.

Sciigoj

La glora **Julio Verne** estis esperantisto. Li mortis! Nia bedaŭro akompanas al ĉiu de lia familio... de Francujo... de la mondo.

Anglujo.—En *Folkestone-Swansea* kaj *Deal*, oni fondis grupojn.

Ankaŭ, laŭ nia bonega kolego «The Esperantist», ni havas samideanojn en la hinda urbo *Udipi*, kaj ili tie fondis grupon.

Francujo.—En *Boulogne-sur-mer* oni ricevas multajn mendojn petante gastejojn, kaj daŭrigas la preparadojn tial ke la Aŭgusta Kongreso estu afero de universala resoneco.

En *Bourg* oni fondis novan grupon.

S-ro E. Deligny, 36, rue d' Arras, Saint-Omer, diras al ni que en la tutmonda Kongreso Esperanta, organizata je la monato Aŭgusto, la grupo de Boulogne intencas malfermi Esperantan Ekspozicion kaj komisiis lin por ke li kunigu la dokumentojn. Oni jam promesis sendi lin: 1° La dokumentojn de l'Ekspozicio de St-Louis, kunigitaj de la grupo Pariza.—2° La dokumentojn de l'Ekspozicio de Alĝer'o organizata de kapitano Capé.—3° La rondirantan Ekspozicion de l'grupo de Saint-Omer.

Kiel en Alĝera ekspozicio, specialaj sekcioj estos organizataj por: Komerco, Sciencoj, Instruado, k. t. p. Sed la grupoj volus precipe insisti pri la jam gravan lokon okupatan de Esperanto en la komerco, kaj ili deziras kunigi por tio la cirkulerojn, prezarojn, komercajn mendojn kaj specialajn produktaĵojn jam eldonitajn sub la nomo Esperanto.

Ili volus ankaŭ koni la komercajn ĉambrojn kaj lernejojn, la liceojn, gimnaziojn kiuj aliĝis al Esperanto.

Ni esperas ke oni komprenos la gravecon de ilia entrepreno, kaj volos ilin helpi en tiel utila afero.

Noticias

El famoso **Julio Verne** era esperantista. ¡Ha muerto! Nuestro sentimiento acompaña al de su familia... al de Francia... al del mundo...

Inglaterra.—En *Folkestone-Swansea* y *Deal* se han formado grupos.

También, según nuestro excelente colega «The Esperantist», tenemos en la ciudad india *Udipi*, compañeros; y han fundado allí un grupo.

Francia.—En *Boulogne-sur-mer* se han recibido muchos encargos pidiendo alojamientos, y continúan los preparativos para que el Congreso de Agosto sea objeto de resonancia universal.

En *Bourg* se ha fundado un nuevo grupo.

El Sr. Deligny, 36, rue d' Arras, Saint-Omer, nos dice que en el Congreso internacional de Esperanto, que se organiza para el mes de Agosto, el grupo de Boulogne intenta abrir una Exposición Esperanta y le ha comisionado para que reuna los documentos. Ya han prometido enviarle: 1.º Los documentos de la Exposición de San Luis, que reunió el grupo de París.—2.º Los documentos de la Exposición de Argel que organizó el capitán Capé.—3.º La Exposición rondiranta del grupo de Saint-Omer.

Como en la exposición de Argel, secciones especiales serán organizadas para Comercio, Ciencias, Instrucción, etc. Pero los socios del grupo desearían insistir principalmente en el ya importante lugar que ocupa el Esperanto en el comercio, y quieren reunir para ello las circulares, tarifas, encargos comerciales y productos ya editados con el nombre Esperanto.

También quisieran saber las cámaras de comercio y casas de enseñanza, los liceos y gimnasios que se hayan adherido al Esperanto.

Esperamos que se comprenderá la importancia de la empresa de esos señores y se les ayudará en tan útil asunto.

Ni ricevis el *Ceret* la unuan numeron de «Espero de Katalunjo», monata gazeto kiu katalane verkita propagandas nian karan lingvon. Ni deziregas al nia nova kaj estimata kolego la sukceson de tiu ĉi proponon.

Nia kara amiko S-ro Michaud, prezidanto de la Boulogne-a grupo, kiu konsistas el 450 samideanoj, faris en tiea «Popola Biblioteko» belan paroladon per kiu fariĝis esperantistemoj al kelkaj ĉe-stantoj kiuj eniris skeptikulojn en la kunvenon. Poste, fraŭlino Richard kaj S^{rino} Parsons belege kantis dueton, verkitan de la unua, kaj laste la filinetoj de S^{rino} Bergier kaj ilia amikino, Alinjo Michaux, ĝojigis la aŭdantaron per reprezentado de teatraĵo verkita de S^{rino} Bergier, kaj oni elmontris ke Esperanto taŭgas por tio, same kiel la plej bonaj lingvoj.

Germanujo.—La gazetaro daŭrigas ĝian bataladon favore al Esperanto.

Oni fondis grupojn en *Neu-Isenburgo* kaj *Stuttgart* o.

Italujo.—Laŭ diras al ni sinjoroj doktoroj Cacciapuoli, kuracisto, kaj Bagnulo, advokato, baldaŭ aperos sub ilia direkcio nova gazeto itala Esperanto,

Jarabono: en Italujo, 2 fr.; y ekster-Italujo, 4 fr. ĉe S-ro Bagnulo—Largo Gesù é Maria, n.º 4—Nápolo.

Bonvenonta estu nia nova kunbatalanto, al kiu ni deziras la plej plenan sukceson.

Nova Zelando.—En tiu malproksimega lando S-ro J. L. Tield, entuziasme laboras pro nia afero. Ni ĵus legis en gazeto «Otago Witness» bonegan artikolon de li tre lerte verkitan. Li komunikas ke de nur unu jaro Esperanto bone enradikiĝis en urboj *Otago*, *Louthland*, *Canterbury*, *Wellington*, *Nelson* kaj laŭ aparta graveco, en *Auckland*, kie ĝi prosperas kiel verda, fruktodona arbo. Akceptu tiuj antipodanoj nian koran internacian saluton.

Hemos recibido de *Ceret* el primer número de «Espero de Katalunjo», revista mensual que en catalán propaga nuestra querida lengua. Muchísimo deseamos á nuestro nuevo y estimado colega, el éxito de este propósito.

Nuestro querido amigo el Sr. Michaud, presidente del grupo de Boulogne, que lo forman 450 socios, dió en aquella «Biblioteca Popular» una buena conferencia mediante la cual convirtió en decididos esperantistas á algunos de los presentes que entraron escépticos en la reunión. Después, la Srta. Richard y la Sra. Parsons cantaron perfectamente un duó, compuesto por la primera; y últimamente las niñas de la Sra. Bergier y la amigueta de ellas, Alicia Michaux, hicieron las delicias del auditorio representando un sainete compuesto por la Sra. Bergier, y se demostró que el Esperanto se presta á ello, como el mejor idioma.

Alemania.—La prensa continúa su campaña favorable al Esperanto.

Se han fundado grupos de *Neu-Isenburgo* y *Stuttgart* o.

Italia.—Según nos dicen los señores doctores Cacciapuoli, médico, y Bagnulo, abogado, pronto aparecerá, bajo la dirección de ambos un nuevo periódico de Esperanto italiano.

Abono anual: en Italia, 2 fr.; y fuera de Italia, 4 fr.; en casa del Sr. Bagnulo—Largo Gesù é Maria, n.º 4—Nápoles.

Bienvenido sea nuestro nuevo compañero de lucha, al que deseamos el más completo éxito.

Nueva Zelanda.—En aquel lejano país, el Sr. J. L. Field trabaja con entusiasmo por nuestro asunto. Acabamos de leer en el periódico «Otago Witness» un magnífico artículo, muy discreto, de dicho señor. Comunica que sólo en un año el Esperanto ha arraigado bien en las ciudades *Otago*, *Louthland*, *Carterbury*, *Wellington*, *Nelson* y con especial importancia en *Auckland*, donde prospera como verde y fértil árbol. Reciban esos antípodas nuestro cariñoso saludo internacional.

Perú.—Nia kara kolego la grava esperanta gazeto «Antaŭen Esperantistoj!» daŭrigas la publikadon de kelkaj sciigoj pri Aritmetiko, per kiu rimedo ĝi konigas teknikajn vortojn. Tio estas tre interesa al ĉiu esperantista, kaj speciale al la esperantistoj matematikemaj.

San Salvadoro.—Daŭrigas en kapitalo de tiu ĉi nomo la senpaga kurso kiun faras S-ro Ricardo G. Abrill al la profesoroj, membroj de la tiea «Pedagogia Societo».

Svisujo.—Redakcioj de niaj karaj kolegoj «Svisa Espero» kaj «Juna Esperantisto» verkis propagandajn afiŝojn kiuj enhavas francan resumon de Esperanta gramatiko.

Tial ke ili estas belega faritaj kaj tial ke la tuta profito de la vendo de tiuj ĉi afiŝoj estos por la «Svisa Esperanto Societo», ni varmege rekomendas ilian aĉeton al niaj legantoj.

Kosto: unu ekzemplero 0,20 fr.; 10 ekz., 1,50 fr. ĉe S-ro Renard, 6, Vieux-College, Genève.

Hispanujo.—Plena konformaj pri ideo esprimita de S-ro Codorniu en n.º 4 (112) de «Lingvo Internacia» pri tio ke Esperanto mem estas la plej utila lingvo por lerni esperanton, ni kredas ke ni esperantistoj devas apogi la simpatian kaj lertan standardiston je tiu ĉi penso kaj labori por ke de nia kara majstro doktoro Zamenhof aŭ sub siaj disponoj oni faru esperante lernolibron kaj la esperantistaro havus tiun detalan leĝaron.

En *Valencio*, ĉe la valencianista Societo «Lo Rat Penat» (1) kaj antaŭ pli-multo da ĝiaj anoj, S-ro Romano Ayza, stabestro de la 6ª divizio, faris belegan paroladon pri nia kara lingvo.

(1) «La Vesperto» oni nomas en la valencian'a lingvo «Rat penat».

Perú.—Nuestro querido colega el importante periódico «Antaŭen Esperantistoj» continúa la publicación de algunas nociones de Aritmética, por cuyo medio hace conocer palabras técnicas. Esto es de mucho interés para todo esperantista, y especialmente para los esperantistas aficionados á matemáticas.

San Salvador.—Continúa en la capital de este nombre el curso gratuito que da el Sr. Ricardo G. Abrill á los miembros profesores de aquella «Sociedad Pedagógica».

Suiza.—Las redacciones de nuestros queridos colegas «Svisa Espero» y «Juna Esperantistoj» han hecho unos carteles de propaganda conteniendo un resumen en francés de la gramática de Esperanto.

Puesto que están perfectamente perfeccionados y ya que el producto total de la venta de estos carteles será para la «Svisa Esperanto Societo», recomendamos con muchísimo interés á nuestros lectores la compra de ellos.

Coste: un ejemplar, 0,20 fr.; 10 ejemplares, 1,50 fr. en casa del Sr. Renard, 6, Vieux-College, Ginebra.

España.—Completamente conformes con la idea expresada por el Sr. Codorniu en el n.º 4 (112) de «Lingvo Internacia» respecto á que el Esperanto es la lengua más útil para aprender el esperanto, creemos que los esperantistas debemos apoyar al simpático y entendido portaestandarte de este pensamiento y trabajar para que por nuestro querido maestro el Dr. Zamenhof, ó bajo sus órdenes, se haga un manual en Esperanto y los esperantistas tendríamos ese detallado código.

En *Valencia*, en la Sociedad valencianista «Lo Rat Penat» (1) y ante la mayoría de sus socios, el Sr. D. Ramón Ayza, jefe de E. M. de la 6.ª división, hizo un hermoso discurso sobre nuestra querida lengua.

(1) «El murciélagu» se llama en lengua valenciana «Rat penat».

Li klarigis per sia konata lerteco, kiel necesa estas por la nuna homaro, tutmonda interkomprenilo; li demontris, poste, la malmulton da bonegaĵoj kaj multon da kontraŭaĵoj kiujn portus kunsi akceptado de lingvo internacia aŭ mortinta, kaj fine li prezentis al aŭdantaron nian helpantan lingvon kiel solan solvon por tiaj deziroj pri interkomprenado.

Tiel rimarkinda laboro estis premiita per multaj aplaŭdoj.

Ni ankaŭ, de tiuj ĉi linioj, gratulas publike S-ron Ayyza kiu tiel decidege kaj fruktodone prilaboras nian aferon.

Jus la registaro antaŭigis je ilia milita situacio al niaj karaj amikoj kaj fervoraj esperantistoj sinjoroj leŭtenantoj Inglada, Lluna kaj Dujos. Niajn varmegajn salutojn kaj gratulojn al la novaj hispanaj kapitanoj.

Cardona. Laŭ letero de S-ro R. de Subirá, la unuan de Marto okazis la unua ĝenerala kunsido de la Cardona Esperantista Grupo en la loĝejo de sinjoro barono de Abella. La kunveno konsistis el pli ol dudek personoj, inter kiuj oni vidis reprezentantojn de la malsamaj bonaj anaroj de tiu vilaĝo; pastraro, vilaĝestraro, komercistoj kaj laboristoj. Oni elektis la jenan direktantan komitaton: Honora prezidanto, D-ro Zamenhof; efektiva prezidanto, S-ro R. de Subirá; sekretario, S-ro J. B. Pelayo; Voĉdonantoj, F.^{ino} R. Mateu kaj S-ro J. Ballaró. Oni decidis poste aliĝi al H. S. kaj ĉeesti en la Bulonja Kongreso je la persono de la prezidanto. Ni tutkore salutas la novan Cardonan Grupon.

Línea (Cádiz); El Royo (Soria). Laŭ sciigas al ni S-ro P. Guinart, Esperanto eniris ankaŭ tiujn provincojn, kie ĝis nun ni nenian konis esperantiston. Malrapide, sed nepre, ni pleningos Hispanujon.

Dum la antaŭ lasta monato eniris en H. S. p. p. E. la jenaj anoj:

Sinjoroj: Rev. José J. Martínez Giménez, Bonete (Albacete).—Ricardo Fajarnés Castells, Valencia.—Rev. José Vendrell, Mariano Riu, Enrique Rosich, Esteban

Explicó con su reconocida competencia, cuán necesario es para la actual humanidad un medio de mutua comprensión; demostró, después, los pocos beneficios y muchos inconvenientes que llevaría consigo la aceptación de una lengua internacional ó muerta, y finalmente presentó al auditorio nuestra lengua auxiliar como única solución á tales deseos de general inteligencia.

Tan notable trabajo fue premiado por muchos aplausos.

Nosotros también desde estas líneas felicitamos públicamente al Sr. Ayyza, que con tanta decisión y fruto trabaja en pro de nuestra lengua.

El gobierno acaba de dar un ascenso en su carrera militar á nuestros queridos y apasionados esperantistas los tenientes Sres. Inglada, Lluna y Duyos. Nuestros más entusiastas saludos y felicitaciones á los nuevos capitanes españoles.

Cardona. Según carta del Sr. R. de Subirá, el 1.º de Marzo tuvo lugar la 1.ª junta general del Grupo Esperantista de Cardona en casa del señor barón de Abella. La reunión consistía de más de veinte personas, entre las cuales se vió la representación de todos los buenos elementos de aquella población: el clero, las autoridades, comerciantes y obreros. Se eligió la siguiente junta directiva: Presidente honorario, Dr. Zamenhof; presidente efectivo, D. R. de Subirá; secretario, D. J. B. Pelayo; vocales, señorita R. Mateu y D. J. Ballaró. Decidióse después adherirse á la H. S. y asistir al Congreso de Boulogne en la persona del presidente. De todo corazón saludamos al nuevo Grupo de Cardona.

Línea (Cádiz); El Royo (Soria). Según nos manifiesta el P. Guinart, el Esperanto ha penetrado ya en estas provincias, donde hasta ahora no conocíamos ningún esperantista. Despacio, pero con seguridad, llenaremos España.

Durante el próximo pasado mes han ingresado en H. S. p. p. E. los siguientes socios:

Celofet, Cardona.—Mario Aufruns, Barcelona.—Tiburcio Domingo, Zaragoza.—Rev. Eduardo Mateu, Baeza (Jaén).—Miguel Botella Pérez, Valencia.—Andrés Piñó Alegret, Valencia.—Vicente Martí Soriano, Valencia.—Rev. Juan García Martín, Ubeda (Jaén).—Markizo de Villalba de los Llanos, Murcia.—Florencio Arambilet, El Royo (Soria).

Dio ĉiam vidas nin

Ni ne vidas Dion; sed Dio nin vidas.

Ni ne vidas la sunon kiam ĝi sin kaŝas post nubo, kaj tamen ĝi lumigas al ni. Simile, Dio samtempe kaŝestas kaj apudestas.

Dio estas ĉie: en la ĉielo kaj en la tero.

Li estas en la floro kiu ekfloras kaj en la frukto kiu maturiĝas.

Li estas en la resonanta tondro kaj en la brilanta fulmo.

Li estas kun ni, ĉirkaŭ ni, kaj flanke de ni.

Kiel ne devas vidi nin tiu Dio, kiu donis al ni okulojn por vidi?

Kiel ne devas aŭdi nin tiu Dio, kiu donis al ni orelojn por aŭdi?

Kiam ni agas malbone, Dio vidas nin; li vidas egale nin, kiam ni praktikas la bonon.

Ne estas nokto kiu kaŝu nin antaŭ liaj okuloj, nek senlumeco kiu povu kovri nin.

La malbonulo foriras; sed kien ĝi iros kie ne estos Dio?

La malbonulo tro silentas; sed Dio aŭdadas ĝin.

Tradukis: MANUEL BENAVENTE (6.722).

RAKONTO

Bayaceto kaj Timur-Leŭko

Post venki kaj malliberigi Bayaceton, Timur-Leŭko venigis lin al si kaj ekvidante ke li nur havas unu okulon, forte ridis. Bayaceto, indignata, diris lin kun fiereco.

—Vi ne ridu je mia malfeliĉo, Timuro, lernu ke Dio estas la disdonanto de regnoj kaj kronoj kaj ke iam povos okazi al vi, tion kio hodiaŭ al mi okazas.

—Mi ja scias—respondis Timuro—ke la disdonanto de kronoj estas Dio. Mi ne ridas pro via malfeliĉo, Dio pardonu min, sed vidinte vin mi pensis ke regnoj kaj kronoj devas esti tre malmulta afero por Dio, kiam li ilin donas al personoj tiel mankhavaj kiel ni, ĉar vi estas unuokula kaj mi lama.

Tradukis: J. VIDAL LLOPART.

CUENTO

Bayaceto y Timur Leuk

Después de derrotar y hacer prisionero á Bayaceto, Timur-Leuk, le hizo comparecer á su presencia, y viendo que era tuerto, Timur se puso á reir fuertemente. Bayaceto, indignado, le dijo con altanería:

—No rías de mi desgracia, Timur, aprende que Dios es el dispensador de los reinos y de las coronas y que otro día podría sucederte lo que hoy me sucede á mí.

—Ya sé—respondió Timur—que Dios es el dispensador de las coronas. No río de tu desgracia, Dios me lo perdona, pero he pensado, al verte, que los reinos y las coronas deben ser muy poca cosa para Dios, cuando los da á personas tan defectuosas como nosotros, pues tú eres tuerto y yo cojo.

Memoru

Memoru, kiam la timema matenruĝo malfermas antaŭ la suno sian mireblan palacon; memoru kiam la pensema nokto revante fluas sub sia arĝenta vualo, vokata de la plezuro; kiam tremetas via koro, kiam je la ĉarmaj vesperaj sonĝoj invitas l'ombro, aŭskultu, en la arbara denseco voĉon murmurantan: «memoru».

Memoru kiam la sorto, for vi je eterne estos min disigita; kiam la ĉagreno, ekzilo, kaj jaroj estos mian malesperitan koron velkintaj; memoru pri mia malgaja amo, kaj mia lasta adiaŭo. Nenio estas la foresto kaj la tempo, kiam oni amas; dum mia koro pulsobatos, ĉiam ĝi diros: «memoru».

Memoru kiam sub la malvarma tero, disŝirita koro mia je eterne dormos; memoru kiam la floro tute sola sur mia tombo ekfloras dolĉe, min ne plu vi vidis, sed mia senmorta animo alvenos apud vi kiel fidela fratino. Aŭskultu en la nokto voĉon ĝemantan: «memoru».

EL A. DE MUSSET.— Esperantigita de Guersent.

Acordaos

Acuérdate, cuando la temerosa auro-
ra abre ante el sol su admirable palacio;
acuérdate, cuando la noche pensadora
soñando corre bajo su velo plateado,
llamada por el placer; cuando se estre-
mece tu corazón, cuando la sombra invi-
ta á los encantadores sueños de la tarde,
escucha en la espesura del bosque una
voz que murmura: «acuérdate».

Acuérdate cuando la suerte, lejos de
ti me habrá separado por una eternidad;
cuando el pesar, el destierro y los años
hayan marchitado mi desesperanzado co-
razón, acuérdate de mi triste amor y de
mi último adlós. Nada es la ausencia y el
tiempo cuando se ama; mientras mi co-
razón lata, siempre dirá: «acuérdate».

Acuérdate, cuando bajo la fría tierra
mi desgarrado corazón duerma para
siempre; acuérdate, cuando la flor com-
pletamente sola sobre mi tumba florezca
dulcemente, ya no me verás, pero mi
alma inmortal irá á tu lado como her-
mana fiel. Escucha por la noche una voz
que gime: «acuérdate».

Korespondada fako de "La Suno Hispana,,

SINJOROJ:

G. B. Besancon (Francujo).—*G. Ph. Noyers St. Martin* (Francujo).—*S. Habarovsk sur Amur* (Ruzujo Azio) (po du).—*El Hispanujo: F. L., Bilbao.*—*A. L. V., Murcia.*—*F. ino G. T., Murcia.*—*H. F., Cádiz.*—*E. G., Zaragoza.*—*M. H., Valencia.*—*E. M., Baeza.*—*T. Ll, Barcelona.*—*N. M. L., Barcelona.*—*M. D., Valencia.*—*F. A. El Royo.* Mi ricevis viajn abonpagojn dum 1905. Dankojn.

A. M., Boulogne-sur-mer (Francujo).—Mi ricevis la ĵurnalojn kaj poŝtkarton kiujn vi ĝentile sendis al mi. Dankon, Mi sekvos vian konsilon.

R. C., St. Quentin (Francujo).—Mi volonte donas al la estonta ekspozicio de via grupo la numeron de L. S. H. kiun mi sendis al vi kaj pri kiu rilatas via estiminda poŝtkarto.

C. M., Bruxelles (Belgique).—Mi ricevis vian ĝentilan leteron. Mi ne povas akcepti vian proponon, ĉar ni decidis ne havi korespondantojn kaj deziras la senpere interrilatojn kun niaj abonantoj. Pardonu kaj ordonu min pri alia afero.

M. H., Valencio (Hispanujo).—Mi ricevis tri pesetojn je dekdu numeroj de 1904. Dankon.

Kore salutas Vin,

A. F. L.

NIAJ VIZITANTOJ

- N.º 11 kaj 6, 1904.—**Internacia Scienca Revuo.** 27, boulevard Arago, *Parizo*, (Francujo). Jarabono; 7 fr.
- N. 11, Novembro 1904.—**La Holanda Pioniro.** *Hilversum, Holando.* Jarabono, 3 fr.
- N.º 15 kaj 16, 1905.—**Espero Katolika.** A Sainte Radegonde près *Tours* (*Indre et Loire, Francujo*). Jarabono, 2,50 fr.
- N.º 17 kaj 18, 1905.—**The Esperantist.** 67, Kenington Gardens Square, *W., London.* Jarabono, 4 fr.
- N.º 3 kaj 4, 1905.—**The British Esperantist.** 14, Norfolk-street, Strand, *London.* Jarabono, 2 fr.
- N.º 7 kaj 8, 1905.—**Antaŭen Esperantistoj!!** Lartiga, 106, *Lima (Peruo)* Jarabono, 3 fr.
- N.º 2 kaj 3, III jaro, 1905.—**Juna Esperantisto.** 9, avenue des Vollandes, *Genevo (Svisujo).* Jarabono, 2 fr.
- N.º 114, 115 kaj 116, 1905.—**Museo Exposición.** Medina, 37, *Alicante.* Jarabono, 5 pesetoj.
- Jan.-Feb. 1905.—**La Meksika Lumturo.** *Sta. Rosa, Necoxtla, Veracruz (Meksikujo).* Jarabono, 3 fr.
- N.º 1 kaj 2, 1905.—**La Svisa Espero.** 6, vieux College, *Geneve (Svisujo).* Jarabono, 2,50 fr.
- N.º 3, Marto kaj n.º 4, Aprilo 1905.—**Germana Esperantisto.** Prinzentrasse, 95, *Berlin S. (Germanujo).* Jarabono 3 markoj.
- N.º 1129, la 12^a Februaro 1905.—**Les Annales politiques & litteraires.** 4 rue Scribe, *Paris (Francujo).* Jarabono, 10 fr.
- N.º 3 kaj 4.—**La Alĝera Stelo.** 57, rue d'Isly, *Alĝer (Alĝerujo).* Jarabono, 3 fr.
- N.º 89.—**Revista del Ateneo Obrero Manresano.** Borne, 13, Manresa. Senpage al la protektantoj. Unu numero, 0,10 pesetoj.
- N.º 60 ĝis 77.—**La Revue de l'Esperanto en Le Cicerone.** 102, rue de la Paix *Boulogne sur-mer (Francujo).* Jarabono, 10 fr.
- N.º 10.872, 10.873.—**La France du Nord.** 37, rue Thiers, *Boulogne-s-m (Francujo).* Jarabono, 28 fr.
- N.º 1 kaj 2.—**Espero de Katalunjo.** Presejo Lamiot, *Ceret (Francujo).* 0,05 numero.
- N. 6 (114) **Lingvo Internacia.** 33, rue Lacedéde. *Paris.* Jarabono, 5 fr. Kun literatura aldono 7 fr. 50.

Tipografia Moderna, á cargo de Miguel Gimeno, Avellanas, 11—Valencia.

Kelkaj germanaj esperantistoj atentigas pri tio, ke en Germanujo poŝtkartoj kun sciigoj aŭ korespondataĵoj sur la adresa flanko ne estas permesataj; tiaj kartoj estas rigardataj kiel literoj kaj la ricevanto devas pagi duoblan mondiferencon. Sur la adresa flanko oni nur povas skribi adreson de la ricevanto kaj de la sendanto, ĉiujn aliaj sciigoj devas esti nur sur la alia flanko.

Ni devas aldoni ke same okazas en Hispanujo kaj en la ceteraj landoj de la «Unuiĝo Poŝta» kaj al ni, ĉiujn esperantistoj, konvenas ke ne tiun forgesu la esperantistoj korespondantemaj.

ESPERANTA LIGILO.—Ĉiudumonata Revuo.—*Th. Cart, Ĉefredaktoro,* 12, rue Soufflot, Paris.—Abonkosto: jare 3 fr. Dua jaro (1905). N.º 2. Marto.—Enhavo: 1. Nia situacio (Th. Cart).—2. Norda Printempo (H. Harlsten).—3. Trioletto (Hofman).—4. Lingvo Internacia.—5. Sveda kroniko (Thilander).—6. Problemoj.—7. Miksaĵoj: Felietono: Janko Muzikanto (Daŭrigo).

HISPANA JARLIBRO ESPERANTISTA enhavanta la regularon de Hispana Societo por propagando Esperanto, la protokolojn de la kunsidoj okazintaj dum la jaro 1904, la nomaron de ĉiuj hispanaj esperantistoj kaj iliajn nunajn adresojn — 0,25 pesetoj kun poŝtkosto kaj 0,55 se oni dezirus ĝin ricevi — rekomenditan. Faru la mendojn ĉe la Administrejo de LA SUNO HISPANA aŭ al S-ro Mannel Benavente, Sociedad, 14, Murcia (Hispanujo). La membroj de H. S. p. p. E. ricevos ĝin senpage kontraŭ la sendo de ilia kotizaĵo por 1905.

Sociedad Española para la propagación del Esperanto.—*Presidente*, D. Ricardo Codorniu, Ingeniero, Jefe de Montes. Paseo del Malecón, C, Murcia.—*Secretario*: Reverendo P. Antonio Guinart, Escuelas Pías, Valencia.—Cuota anual: 1 peseta.—Informes al Secretario.

EL BIBLIOTECARIO DEL GRUPO ESPERANTISTA DE MURCIA—Sociedad, 14—Se encarga de hacer la suscripción á cualquiera revista de Esperanto, de las que se publican en la actualidad y de proporcionar cualquiera de las obras de Esperanto.

Diccionario esperanto español de raíces, una peseta; Gramática, 0,75; cuadro de palabras correlativas, 0,05; enumeración y significado de los aŝjos, 0,20; ejercicio de traducción, 0,50.—RVDO. P. ANTONIO GUINART—ESCUELAS PÍAS—VALENCIA.

L' Esperantiste oficiala revuo de la Societo franca por la propagando de esperanto, 20 paĝoj (formato 15×20) da teksto franca-esperanta kun ok paĝoj de kovrilo, internacia korespondado esperanta, senpage, 3 fr. 50 por unu jaro. 4 fr. kun enskribo en la societeton. Turnu vin al *Administration de «L'Esperantiste»*, Louviers (Eure) France.

LONDONO Pensio per gesinjoroj. Hejmaj komfortaĵoj, bano (varma kaj malvarma). Moderaj prezoj. Oni paroladas kaj korespondadas en esperanto, angla kaj franca lingvo. **Sinjorino O'Connor**, *Esperanto House, St-Stephen's Sq. Bayswater, 10*.

— MANUAL Y EJERCICIOS DE LA LENGUA INTERNACIONAL —
ESPERANTO

POR INGLADA Y LÓPEZ VILLANUEVA, Precio: 3 pesetas.—En las principales librerías de España y América y en la Secretaría de H. S. p. p. E.—Escuelas Pías—Valencia.

Rondirantoj—Oni deziras ke seriozaj esperantistoj partoprenu en la jenaj: *Hispana Stelo* (Nur rondiras tra Hispanujo)—Rondestro Sro. Norman Maclean—Aguilas (provinco de Murcia).

Katolica Stelo (Rondiros tra Eŭropo kaj la Norda Afriko).—Rondestro. Sro. R. Codorniu —Malecón, litero C. Murcia (Hispanujo). Volu skribi al la rondestroj.

Ni translakis la Administracion de nia gazeto kaj de nun oni adresu, ni petas, la korespondadojn, abonojn kaj ĉiujn aferojn, al sinjoro Augusto Jimenez Loira, Direktoro-Administranto de «La Suno Hispana»—Godella—Valencia (España).

Hemos trasladado la Administracion de nuestro periódico y rogamos que, desde ahora, se dirija la correspondencia, abonos y todos los asuntos, al señor Augusto Jimenez Loira, Director-Administrador de «La Suno Hispana»—Godella—Valencia (España).